

Rodna Gruda

Škofja Loka najbolj slovenska doslej

Objavljeno dne/Published on: 31.07.2014

Malo srednjeveško mesto je prvo julijsko soboto gostilo letošnje, že peto po vrsti, srečanje Dobrodošli doma, ki se ga udeležujejo slovenski rojaki z vsega sveta in iz zamejstva, pridružijo pa se jim tudi domačini in turisti. Bogat kulturni program na eni in možnost druženja na drugi strani sta privabila okoli 2.000 ljudi, prireditvi pa je bilo zelo naklonjeno tudi sončno in toplo vreme.

Slovenska izseljenska matica je kot soorganizator prireditve povabila pet skupin, in sicer iz Münchna, Skopja, Pulja, Novega Sada in Banje Luke, Škofja Loka pa se izkazala kot dobra gostiteljica.

Že pred vstopom na prizorišče v starem mestnem jedru Škofje Loke nas je v toplem sobotnem dopoldnevu pričakala slovenska glasba z nepogrešljivo harmoniko, ki sta dali slutiti, da se v mestu nekaj zanimivega dogaja. Govorica v vseh jezikih sveta, večinoma pa še vedno v slovenskem, se je mešala z otroškim živžavom, smehom, dobro voljo ... Dejstvo je, da naši rojaki kljub dolгим letom v tujini neskončno radi pridejo domov, v Slovenijo, mnoge med njimi sem na tradicionalni prireditvi Dobrodošli doma srečevala že v prejšnjih letih. In snidenje je vedno nadvse prisrčno! Po glavni promenadni ulici se pomikam proti glavnemu odru in si ogledujem stojnice, ki ponujajo razkošje domače obrti: od lončene posode, lesenih izdelkov, klekljane čipke, medtem ko kuharji že pripravljajo slovenske dobrote. Diši po obari, flancatih, orehovi potici ... **SLIKE:** stojnica-klekljane cipke, stojnica-loncarstvo, stojnica-nakit Prireditev je odprla škofjeloška godba na pihala, ki s krajšimi prekinitvami deluje že vse od leta 1876. Trenutno jo sestavlja 50 članov različnih poklicev in glasbenih znanj, ki zvenijo nadvse ubrano.

"Danes bomo spoznavali prizadevnost rojakov izven Slovenije, ki slovensko izročilo ne brez težav, vendar z vso srčnostjo ohranjajo iz roda v rod, in vztrajnost tistih, ki ne podlegajo sodobnim tehnološkim in kulturnim skušnjavam, pač pa ostajajo to, kar so in ne pozabljajo vsega tistega, kar so nekoč bili," je v svojem nagovoru dejal minister Žmavc, ki opravlja tekoče posle, in izpostavil, da je zavedanje o svoji preteklosti pogoj za popolno sedanjost in za obetavno prihodnost.

Premierka, ki opravlja tekoče posle, Alenka Bratušek, ki je spomnila na različne razloge, zakaj so izseljenci zapustili domovino. "Naša naloga je, da zagotovimo pogoje, da bodo mladi lahko ostajali doma, da bodo lahko v Sloveniji srečni," je dejala in spomnila, da Slovenija je in bo ostala domovina vseh Slovencev.

Med najbolj aktivnimi sekcijami slovenskih društev v svetu so zagotovo folkloristi, kar se je vnovič potrdilo na prireditvi v Škofji Loki. Pred glavnim odrom so se najprej predstavili člani folklorne skupine slovenskega društva Lipa München (na fotografijah spodaj) , ki od leta 1992 povezuje tam živeče Slovence in skrbi za ohranjanje slovenske kulturne dediščine. Število članov se iz leta v leto povečuje, danes jih društvo šteje 200. Sodelujejo tudi z drugimi slovenskimi društvi po Nemčiji in kulturnimi organizacijami po Sloveniji. Na nastopu sta se jim pridružila tudi najmlajša člana, ki menda pridno in redno vadita z odraslimi. Na promenadi pa so se z veseljem vnovič nastavili fotografskim objektivom.

Dogajanje pa ni bilo živahno samo na glavnem odru in promenadi, pač pa tudi v in za Sokolskim domom. Najmlajši udeleženci so imeli svoj kotiček na vrtu za Sokolskim domom, kjer jim je Alenka Kos – Vilinka Alenčica predstavila svojo prvo knjigo Najlepše vilinske pravljice, ki jo je posvetila Sloveniji za boljši in lepši jutri.

Z velikim zanimanjem smo na glavni ulici opazovali nenavaden »bicikel« in njegovo nič manj zanimivo spremstvo. In kaj kmalu izvedeli, kam sodijo! Društvo Suha špaga je namreč na velikem odru nekaj pred poldnevom predstavilo starodobna kolesa in smučanje. Ob primerni glasbi, seveda! Besede so včasih odveč, več povedo fotografije.

Pesemsko ljudsko izročilo iz Števanovec in njihove okolice ohranjajo ljudske pevke, ki so se združile že 1991. leta, z zanimanjem in simpatijami pa smo jim prisluhnili tudi v popoldanskem delu kulturnega programa v Škofji Loki. V skupini poje devet simpatičnih gospa, ki so imele že veliko nastopov doma in v tujini, posnele pa so tudi zvočno kaseto in dve zgoščenki.

Po imenitnem koncertu v Ljubljani so člani pevskega zbora France Prešeren iz Skopja nastopili tudi v Škofji Loki in vnovič navdušili. Pevski zbor neguje slovensko in makedonsko narodno pesem, umetniške pesmi skladateljev obeh narodov, kakor tudi skladbe iz zakladnice svetovne zborovske literature, poseben pečat pa mu daje solistka, sopranistka Bonca Bogorona.

Društvu Slovencev Kredarica iz Novega Sada so sledili mladi plesalci iz Banje Luke, ki so se predstavili z nedavno naučeno koreografijo in plesom, pod mentorstvom učiteljice folklornih plesov Majde Nemanič. Program so poimenovali Abrahama gredo, to je odrska postavitev, sestavljena iz igre, pesmi in plesov.

V preddiverju male dvorane Sokolskega doma pa je medtem vršalo, saj so se na nastope pripravljale skupine dijakov iz Argentine, Kanade in Stuttgarta.

Tudi letos dijaki iz Argentine in Kanade obiskujejo domovino svojih prednikov. 51 dijakov (33 iz Argentine in 18 iz Kanade) s šestimi učitelji prihajajo za 20 dni v Slovenijo.

Namen vsakoletnih potovanj je spodbujanje mladih Slovencev, ki živijo v tujini, da ohranijo in utrdijo narodno, jezikovno ter kulturno identiteto, se medsebojno povežejo in poglobijo svoj pozitiven odnos do matične domovine.

Kulturnoumetniško društvo Triglav iz Stuttgarta je eno tistih, ki so najuspešnejša pri vključevanju mladih v svoje vrste, na odru Sokolskega doma so se predstavili s folkloro.

Folklorna skupina Val Resia bila s svojo tradicionalno opravo in v rezijanskem narečju prava paša za oči in ušesa. Mladi, ki so nastopili v dvorani Sokolskega doma, se učijo igranja na te instrumente po posluhu pri starejših. Sicer poznajo več kot sto različnih viž, rezijanski godci pa izvajajo tudi nove skladbe.

Glasba je medtem odmevala tudi z glavnega odra, ki so ga pred premorom zasedli še člani Mešanega pevskega zbora Encijan Slovenskega društva Istra Pulj, najstarejšega društva v Istri. MePZ Encijan pod njegovim okriljem deluje že deveto leto, od samega začetka pa ga vodi dirigentka Paola Stermotić. Repertoar je raznolik, od slovenske ljudske in avtorske pesmi, pogosto v modernih aranžmajih, pa vse do znanih popevk, pop skladb in filmske glasbe. Zbor na klavirju spremlja Sandro Vešligaj, na kitari Alen Belullo, na violinah pa Silvano Kalagac in Srečko Savretić.

Avsenikova glasba je od nekdaj povezovala Slovence in zbujala čustva, zato je nastop Ansambla Saša Avsenika gotovo predstavljal vrhunec kulturnega dela prireditve. Še zlasti, ko se je vnuku znamenitega Slavka Avsenika pridružila Marija Ahačič Polak, ki je z mladimi glasbeniki zapela svojo najbolj znano pesem, Murke.

S Sašom sem se po nastopu, medtem ko so si obiskovalci lahko ogledali dokumentarni film o zgodovini Avsenikove glasbe ali razstavo Združenja umetnikov Škofja Loka v atriju starega farovža, zapletla v klepet, v katerem mi je med drugim povedal, da je, tako kot že prej njegov ded, obiskal rojake v Kanadi in Nemčiji, kjer je bil presenečen nad aktivnostjo društev. Mladi Avsenik ugotavlja, da so se časi spremenili, a ljudje še vedno cenijo

Avsenikove skladbe. Povabila kapljajo, pravi, ansambel se odpravlja v Argentino in ponovno v Kanado. »Odnos mladih do narodnozabavne glasbe se je izboljšal,« pravi sogovornik, ki je v otroštvu narodnozabavno glasbo poslušal skrivaj, na slušalkah, da se mu vrstniki ne bi posmehovali, danes pa na veselicah pogreša starejše ljudi, medtem ko mladi plešejo polko tako neumorno, da jim glasbeniki komaj sledijo. Razvoj na glasbenem področju je še možen, meni Sašo, kako bo šel naprej, pa je težko napovedati. »Radi bi naredili aranžmaje po vzoru Vilka Avsenika, želimo si izstopati po koncertnem programu.« Sašo Avsenik še pove, da Slavko in Vilko ne znata počivati, Vilko pripravlja digitalizacijo notnih zapisov, kar je obsežno delo, saj je teh zapisov kar okoli 800.

Večer se je iztekkel v duhu slovenske popevke. Na odru so se namreč zvrstili Andrej Šifrer, Alenka Godec, Anastazija, Elda Viler, Irena Vrčkovnik in Tomaž Ahačič – Fogl – cvet odličnih pevcev, ki so dodobra zazgibali zbrano množico, da je vztrajala do konca prireditve. Ta se je zaključila z ognjeno predstavo na parkirišču pred Upravno enoto in, seveda, obljubo „prihodnje leto se spet vidimo“!

Besedilo in foto: Blanka Markovič Kocen